

Patrocinium Defunctorum

Hautin, Jacques
Leodii, M.DC.LXV.

Pars III. Exempla grati animi erga fundatores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79679](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79679)

est, quæ gratiam rependere, aut superare non amet. Quid siquidem Agarenis inhumanius? tamen hi cum S. Sabas plurium Cœnobiorum Patër, per cellam suam transeuntibus, melagnorum, & arundinum radices (nec enim aliud suppetebat) in cibum apposuisset, ad eum regressi, caseos, & dactylos retulere, unde vir optimus humilitatis ansam arripiens? *Heu mihi, inquit, barbari isti munusculi nostri memores gratiam gratiâ vincere studuerunt. Nos qui Deo tot nominibus ac donis obstricti sumus, ingrati esse pergimus. Quis igitur nobis venia locus, aut excusationi?* Quare non mirum si cum Balduinus Jerosolymorum Rex, Turcorum Ducis, quem proelio vicerat, conjugem partui vicinam omni re necessariâ ad vitam, & chlamyde suâ pro stragulâ veste, cujus eo loco nulla copia erat, coopertam, illâso pudore, marito restituisset, ipse Dux Balduinum postea à Turcis superatum, Româque urbe parum munitâ clausum, & periculi admonuerit, quòd postmodum à Turcis impetendus esset, & ad tutiora, beneficio noctis, deduxerit. Ut Egnatius l. 5. c. 2. tradit. Minus etiam admirabile, etsi egregium, quod sub jicio. Veteranus quidam miles cum vocatus in jus periclitaretur, adiit palam Cæsarem Augustum, rogans ut sibi vellet adesse. Cæsar è comitatu suo selectum illico dedit, eique litigatorem commendavit. Hic miles vociferans, At non ego, Cæsar, periclitante te Actiaco bello, per vicarium; sed pro te ipse pugnavi: simulque detexit cicatrices. Erubuit Cæsar, atque ipse descendit in aduocationem, veritus ne non modò superbus, sed & ingratus videretur. Quid ejusmodi alia seu sacra, seu profana commorem?

607.
Et debet
maximè
in causa
mortuo-
rum.

Enimvero permirum est mortales, cum mortalibus grati esse summopere laborent, de sua in pios manes ingratitude minimè laborare. Nam si Cicerone authore l. 1. de offic. *Beneficiorum acceptorum delictus habendi sunt, & imprimis quo quisque studio, vel benevolentia fecerit, ponderandum; nemo nescit, nihil sincerius supremâ hominis, præsertim Christiani, voluntate, nihil studiosius. Deinde grati animi pignus, atque argumentum, multò propensius illis præbendum, quàm vivis, quia in summâ versantur subsidii necessitate, summisque interea cruciatibus conficiuntur, qui nõ agrè levare possunt. Quare valet hic maximè, tritum illud: qui cito dat, bis dat.* Præterea meritò à nobis exigunt grati animi officia, quod idè benefecerint, ut vicem iis rependeremus. Neque enim illud, quod viventibus turpe est (beneficia con-

ferre ut recipias) morituros in causâ salutis debonestat, neque beneficium minuit. Siquidem cum beneficia semper omnia ad salutis nostræ rationes referre par est & laudabile, tum potissimum in morte, quando summa salutis agitur, & honestissimum Numinis brevi potiundi desiderium, animos tenet, curaque ingentis cruciatûs vitandi. Accedit ad animi grati vincula, quòd obnixissimè rogent eos, maximè, quibus benè, dum viverent, fecerunt. Ad hos enim dirigitur hæc eorum solemnissimè supplicatio, *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me;* Quod si preces amici imperia sunt, quid ejus amici, qui beneficiis te devinverit? Quid defunctorum, qui nunc ope tuâ maximè indigent?

Cæterum ad vos potissimè se convertunt, ô Viri Religiosi, idque multis de causis. Etenim sat novere vos instituti vestri ratione, vitæque probitate, magis idoneos esse salutis suæ procuratores, sive quia momentâ rerum futurarum penitiûs cognoscitis, magisque expenditis: sive quia Deo Judici gratiores estis, ut eorum causam fælicius agatis; sive quia ad omne virtutis, ac maximè gratitudinis, officium promptiores. Propterea moribundi vos duces eligunt, ne aberrant in ingressu æternitatis. Et cum jam decesserunt, comites & assecras funeris sui esse cupiunt, & suos apud Deum oratores. Itaque vos præsertim amicos sibi esse volunt, de quibus Christus, *Facite, inquit, vobis amicos de mammonâ iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aterna tabernacula.* Magis in fide vestrà, tutelaque nituntur, quàm in parentum amore, promissisque; exspectantque, ut ipsi animarum suarum redemptores, & parentes sitis, lytro nimirum sanguinis Christi perfulto, quo pariter vita cælestis comparatur. Denique vobis sese penitus committunt, ut ad amantissimi Sponsi thalamum, ac nuptias Agni, vobis paranympis queant pervenire.

PARS TERTIA.

Exempla grati animi erga fundatores.

ET benè est, eorum spes non fallitis: imò fide ac benevolentia superare nitimini. Nam S. quidem Ignatius, Societatis JESU conditor, Petro Codacio, qui Domus Professæ Romanæ rem familiarem decennio magnâ caritate industriaque administraverat, adeo ut & domicilium de suo, & templum proprium ex elemosynis

609.
Et impulit
S. Ignatium
erga
Codacium.

mosynis ei compararit, grati animi causâ, honores Fundatorum omnes decrevit, annuam videlicet, quamdiu vixit de more candelam, Missarumque certum numerum; mortuo verò, præter consueta suffragia, ut etiam sepulchro eam honorificâ inscriptione lapis imponeretur.

610.
*Erga Ar-
zium.*

Præterea cum lege cavisset ne quis è Nostri, vel exequiarum, vel sacrificii, vel cuiuspiam omninò ministerii nomine pecuniam, aut eleemosynam ullam acciperet, nedum cogeret, eam ipse legem diligenter, sancteque in omni vitâ servavit, neque commisit umquam, ut fidem suam præsertim in rebus sacris, temerè obligaret: vel quod vitandum est maximè, specie pietatis quæstum facere videretur; quo in genere illud insigne memorant. Graviter ægrotabat ætate jam devexâ Hieronymus Arzium: ad hunc visendi causâ cum venisset Ignatius, hominemque benigno & spirituali alloquio recreare conatus esset, ille de futura vitâ sollicitus aureos ducentos ad piacularia Sacra pro se facienda sudario involutos institit Ignatio obtrudere. Quos cum obfirmato animo rejecisset Pater, quòd diceret se alieno periculo doctum ab hujusmodi conventis jam pridem abstinere, neque plus oneris velle suscipere, quàm præstare fide possit, admiratus ille sanctimoniam & integritatem viri, eam ipsam summam paulò post ad eundem sine ullâ conditione transmisit. Tum Ignatius sponte complures hostias ad expianda amici peccata decrevit. Neque in officii & charitatis certamine vinci se passus est. Ita Massæus lib. 3. cap. 9. vitæ S. Ignatii. Quem morem ac legem nostri hodieque religiosè observant. Universim autem hæc in gratiam beneficiorum toti Societati præcepit Constit. P. 4. c. 1.

*De memoria habenda Fundatorum
& bene de Collegii meritorum.*

611.
*Quid
Fundatoribus
reddatur
in Societate.*

QUONIAM valde æquum, ut quod in nobis erit, illorum devotioni, ac beneficentiæ correspondeamus, quibus divina bonitas ad foundationem ac dotationem Collegiorum titur administris: Primum in quovis nostræ Societatis Collegio, perpetuò singulis hebdomadibus Missa semel pro ejus Fundatore, & benefactoribus vivis, & mortuis celebretur. Initio item cujusque mensis omnes Sacerdotes, qui in collegio fuerint, pro eisdem semel offerre, idem sacrificium perpetuò debeant: singulis insuper annis eo die, quo Collegii cujusque possessio Societati tradita est

cum solemnitate Missa pro Fundatore, & benefactoribus celebretur, & id temporis in eodem collegio quicumque Sacerdotes adfuerint, eodem sua referant sacrificia. Eodem die candela cerea Fundatori offeratur, aut uni ex suis, qui ipsi sit cognatio, ne proximè conjunctus, aut illi demum, quæ ipse Fundator designaverit, in qua candela armorum Fundatoris, aut devotionis insignia extent. Illâ verò testabitur Societas, quam Fundatori, in Domino debet, gratitudinem. Cum primùm Societas in Collegii alicujus possessionem venerit, Præpositus Generalis curet indici per universam Societatem, ut quilibet Sacerdos ter Sacrum faciat pro superstitie Fundatore ipsius Collegii, ac benefactoribus, ut illos suâ benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus cum ex hac vitâ illi excefferint, curabit idem Præpositus Generalis, ubi primum resciverit, ut per totam Societatem singuli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. Quoties autem dictum est Missas esse à Sacerdotibus celebrandas, cæteri omnes, qui in Collegiis degunt, ac Sacerdotes non sunt, ad eandem illam intentionem orare debent: quandoquidem ejusdem gratitudinis nomine utrique obligantur in Domino. Fundatores præterea, ac benefactores Collegiorum peculiariter, participes efficiuntur omnium bonorum operum quæ tum in ipsis collegiis, tum in reliqua Societate Dei gratiâ fiunt. In universum autem tum Fundatoribus, tum etiam ipsorum necessariis, & quoad vivunt, & postquam obierint, peculiariter sese devinctam esse Societas ex charitate cognoscat: ut omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari juxta minimam hanc nostram professionem ad divinam gloriam possit. Hæc S. Ignatius. Ex quibus extat hæc Rectoris 76. regula. observet quæ erga Fundatores, & benefactores tam vivos, quàm mortuos observanda sunt, eisque gratitudinem exhibeat, & aliis obligationibus, si quas Collegium habet, satisfieri curet.

Et si autem rectè Suarez tom. 4. de relig. tr. 10. lib. 8. cap. 2. 5. censeat *Obligationem Ab universis Missarum, ac precum, quæ in Societate ingens Scribuntur pro Fundatoribus ac benefactoribus Collegiorum ac domorum, aliisque intentionibus, non adstringere sub pœna peccati, cum in constitutione altarâ nullum extet verbum, quo id indicetur, & alioquin fundatio Collegiorum, & eleemosynæ, nemque legata pia iuxta instituti normam recipiantur, atque aded iuxta Constitutionum mentem, ad culpam minimè obligantium:*

Bb 3

tamen

tamen accuratè ab omnibus id qualecumque obligationis observatur, neque quisquam se Societatis germanum filium existimaret, nisi hac in re officio suo fungeretur. Itaque cum in universâ Societate per totum terrarum orbem sparsâ, anno 1627. extarent Provinciâ triginta sex, Domus Professæ viginti sex, Collegia quadringenta quadraginta quatuor, domus Probationis separatæ quadraginta quatuor, residentiarum ducentæ viginti octo, Seminaria quinquaginta sex. Socii denique omnes quindecim millia quingenti septuaginta quatuor: nec appareat, cur hoc tempore numerus iste imminutus videatur: quoniam si aliquâ parte decreverit, forte aliâ succreverit: Conficitur summam Missarum in Societate pro Fundatore unico fieri solitarum, si ponas mediam tantum Sociorum partem esse Sacerdotes, pervenire ad quadraginta sex millia, & septingentas viginti duas Missas, totidemque pro eodem recitati D. Virginis rosaria. Debitorum autem benefactoribus sacrificiorum non æquè licet rationes inire; nam si Sacerdotum numerus excedat decem, in singulas hebdomadas non unum tantummodo, sed duo Sacra pro benefactoribus fiunt: si verò excedat viginti, tria, & ita consequenter Sacra crescunt pro numero Sacerdotum. Quibus adde multa indici, quotiescumque Collegio, aut Societati notabile aliquid donatur: ac subinde quidem sacrificia duo, subinde unum singulis per universam Societatem Sacerdotibus faciendum præscribi, totidemque non Sacerdotibus rosaria in gratiam unici benefactoris; aliâs denique omnibus Collegii cui bene fit, Sociis, partim Missam, partim rosarium imponi.

613.
Gratitudo
S. Therese
in Funda-
tores.

Cæterum eodem grati animi, & pietatis in pios beneficiorum manes affectu fuit S. Theresa Carmelitarum restauratrix. Hæc enim ipsa lib. 8. foundationum de se narrat. *Primùm cum D. Bernardinus de Meddogæ Vbeda repentino casu diem obiret, longè se ab illo distitam fuisse. Tum verò Dominum sibi patefecisse, magno quidem cum salutis discrimine, sed feliciter tamen eum obiisse, benignitate Numinis adiutum: propterea quòd Vallisoletanæ Carmelo per munificus fuisset. Adieciisse deinde eundem expiatrix flammis cremari; at non prius iis educendum, quàm salutariis Hostia primùm in Cænobio illo immolata fuisset. Ex eo vehementer menti sua impressam habuisse illius panam. Quare quamvis acriter exoptaret Tolerum petere ad res fundationis, distulisse tamen id consilii, & Vallisoletanum iter ad condendum illic Cæ-*

nobium, ubi primùm licuit per negotia, arripuisse. Peracto porro primo sacrificio, cum Sacerdos ad se, Monialesque divinâ Eucharistiâ impertiendas accederet, tum Bernardinum splendido cultu, manibusque iunctis obversatum sibi, & gratis pro præstitâ sibi ope benevolentissimè ralaris illico in calum emicuisse. Ita ipsa. Non est autem dubium quin optimi tantæ matris filii ac filiarum hausto ejus spiritu plenæ in beneficos manes gratissimæ esse pergant. Et par ratio est cæterorum Religiosorum ac Religiosarum, de quibus longum esset sigillatim dicere. Quemadmodum & de Paraceti, atque Ecclesiis, quarum una Hispalensis ædes primaria, singulis annis Missas privatas ad mille ducentas, & amplius pro beneficiis offert, & solemnnes, seu celebres, ad trecentas sexaginta quinque. Ita Gonzales de Avila in theat. Ecclesiarum Hispaniæ.

Quid? quod Cœlites ipsi eodem in illos grati animi affectu se commoveri non inanibus argumentis demonstravere? Præclarum est quod produco. Anno partæ salutis millesimo ducentesimo vigesimo secundo, Julii decimâ quartâ summo mane decessit è vitâ Philippus Augustus Francorum Rex, ac dein in S. Dionysii, cujus Cænobium munificis largitionibus, ac prærogativis illustrat, Regiâ pompâ conditus. Porro illius obitus Honorio III. Pontifici Maximo, per nobilem quemdam divinitus significatus est. Jacebat ille jam ad mortem extremâ unctione munitus Singinæ (urbs est Tusciæ in valle Spoletanâ) & pariter in eadem urbe Pontifex tunc agebat; quando æger à se abreptus, videre sibi visus est equitantium turmam, quam procerus ac barbatus senex, unaque illi adequitans quidam eques minus provectus habitu fulgente claudebant. Senior interrogat ægrum, quis apud eum hospitaretur. Respondit is, Petrum Præbiterum S. Sabinæ Cardinalem ad se divertisse. Tum Senior; Renuncia, inquit, illi, ubi primùm illuxerit, ad Pontificem adeat, indicetque Galliæ Regem è vivis migrasse. Quare ejus animam Deo commendet, recitatâ solemnî prece; *Abolve, quæsumus, Domine animam famuli tui &c.* Supplicat æger, ut quis sit, aperire dignetur, & ille Dionysius, inquit, Arcopagita ego sum, & iste mihi proximus, Rex, cujus animam absolvere Pontifex debet. Ita Doubletus in historia Abbatæ S. Dionysii l. 4. c. 9.

614.
Gratitudo
Calitum.